

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE EDUCAȚIE -
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI
AFIRMARE NAȚIONALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Director: D. Mărgineanu.

Zalău
Anul XIII.
No. 9.

CUPRINSUL :

V. Gr. Pupăză :	O comemorare	— — —	285
Aredelean I. Sen. :	Pentru o monografie a Săla- jului — — — — —		289
Simion Oros :	Din trecutul dascălimii Sălă- jane II. — — — — —		291
Ioan Berinde :	Invățătorul nației sale — — —		295
Gr. C. Probașe :	Misiunea noastră — — —		297
Valeriu Gr. Sima :	Căminul cultural — — —		298
Augustin Maxim :	Chemare la datorie — — —		300

BCU Cluj

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI: 302

Răspunsul asociațiunilor românești din Cluj, la declarația dlui Mussolini. — Universul: Participarea școlilor la manifestația națională dela 1 Dec. — Importantă jurisprudență în materie de transferări în învățământ. — Care sunt fundamentele „dreptății pentru Ungaria”. — Decretul lege pentru organizarea ministerului educațiunii naționale a fost promulgată Joi.

CĂRȚI: 310

D. Gusti: Sociologia Militans. — Tr. Herseni: Teoria monografiei sociologice.

Buletinul Revizoratului Școlar — — — — — 311

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație-cultură profesională și afirmare națională

O COMEMORARE

Si faptul comemorării ca oricare altul efectuat de om, poate fi luat și săvârșit în două împrejurări: în împrejurarea zisă trecătoare, contingentă, banală dacă ne e permis a spune sau în aceea sortită să ne dea eternul, să ne dea sublimul, înalțul ridicat deasupra trecătorului. Aceasta întrucât însăși viața omului se trece, oscilează între doi poli opuși: trecătorul și eternul. Spre primul îl trage materia, spre al doilea spiritul; și dacă ar fi să ne reprezentăm grafic această legănare ea seamănă cu o linie verticală: materia trage pe om în jos, spiritul îl ridică în sus. Mersul ascendent e cel care ridică nu numai la propriu (după reprezentarea grafică imaginată) dar și la figurat viața. Încât, o comemorare e cu atât mai însemnată cu cât depășește banalul. Și, după cum arată chiar înțelesul etimologic, al noțiunii, comemorarea e menită să exprime mai puțin trecătorul. Căci prin ce se face unitatea în timp a spiritului uman — unitate ce constituie una din condițiile nașterii culturii. Despre o astfel de comemorare ne vom întreține în cele ce urmează.

Neamul nostru a comemorat în vara anului curent douăzeci de ani de la intrarea în războiul de întregire. Cu această ocazie a fost evocat viu avântul, măreția pasului făcut în 1916, pentru a însemna momentul istoric sortit să realizeze visul de milenii al unui popor. Asupra a ce ne-a adus acest pas nu vom reveni aci; vom căuta să prindem însă câteva aspecte: întâiu ale marelui cataclism petrecut, apoi ale vieții noastre naționale scursă în ultimii douăzeci de ani și în al treilea rând ale comemorării despre care e vorba.

Două confraternități s'au alcătuit spre a se ciocni în ma-

rele războiu — precizează V. Pârvan în «Memorialele» sale. Două ordine imense de cavalerii: unul cuprindea pe cei ce-și iubeau patria dorind buna învoire cu toate celelalte, iar un altul pe cei ce-și iubeau patria dorind moartea tuturor celorlalte — cu alte cuvinte: ordinul cavalerilor iubirei și ordinul cavalerilor urei. În rândul celor dintâi a fost și poporul nostru. Cavalerii urei «voiau să înnoiască lumea după chipul și asemănarea lor, voiau să forțeze cursul vremilor după gândul lor, voiau să ucidă ceea ce, lor, li se părea că nu e viață deplină, voiau să curețe ceea ce era putred; substituindu-se Destinului, voiau să fie zei. Dar ei voiau să miște munții din loc nu cu credința, ca Isus cel crucificat, ci cu forța ca giganții în lupta cu zeii olimpici. Nebună încercare, cumplită pedeapsă... Ai noștrii voiau armonia; voiau libera creștere a puterilor fiecărui suflet al națiilor milenare, voiau dreptate între toți și pentru toți» (op. cit. pag. 152).

Am învins noi — nu din întâmplare ci din mersul natural al lucrurilor — căci ceea ce ridică pe om este iubirea: pusă la temeliea lumii de însuș Creatorul. În aceiași ordine de idei putem cita câteva din vederile lui E. Bontroux redată în «Morale et Religion». Într'un fel și-au formulat idealul Francezii și în altul Germanii — căci aceste două popoare formau sâmburele confraternităților amintite. Idealismul francez e străbătut de cultul generozității și cultul rațiunii. Conform acestei concepții, Franța a luptat totdeauna pentru întronarea dreptății și adevărului, ceea ce «înseamnă efortul pentru a vedea lucrurile așa cum sunt în realitatea lor spre a conforma cu ele gândirile și acțiunile noastre; cultul dreptății, ceea ce înseamnă cultul unei organizații, care pune pe fiecare la locul său, la rangul său, după natura sa, după meritul său, după aptitudinile sale și care face să domnească în lume un echilibru drept, o armonie rațională și frumoasă». (Bontroux op. cit. pag. 226).

Cu totul altul e idealismul german: el atribue omului — german, bineînțeles — perfecțiunea divină. Aceasta e sensul lui Deutschland über alles — chiar deasupra lui Dumnezeu, chiar deasupra adevărului. Încât, cine nu e german e mai puțin om.

Astfel văzut marele războiu, înțelegem în ce mod trebuie comemorat. Nu ne vom ocupa însă de această chestiune

înainte de a fi schițat câteva aspecte ale vieții poporului nostru din ultimii douăzeci de ani. Unit politicește, neamul nostru s'a străduit zi de zi să realizeze și o completă unificare sufletească. Natural, evenimentele din 1918, n'au fost decât un moment din această străduință — fără a fi începutul ei. Școala, biserica, armata au fost chemate la datorie. O intensă campanie de valorificare a specificului etnic s'a întreprins, chemându-se la contribuție tot ce neamul a dat mai de preț. Singură arena politicianistă — acolo unde subiectivul are mai mare loc — pare că a răspuns mai puțin la apel. Intr'un cuvânt: cultură, cât mai multă cultură, civilizație, cât mai fină civilizație cu scopul de a realiza unitatea spirituală a neamului, iată ce a preocupat în deosebi pe conducătorii acestei țări în răstimpul celor din urmă douăzeci de ani.

Cu aceste precizări apare clar, cred, în ce mod a trebuit să se petreacă comemorarea de care vorbim. Importanța ei rămâne indiscutabilă; ea a fost și trebuia să fie sărbătoarea generală a unui popor căruia i-e dat să pășească pragul împlinirii destinului său. Și dacă ici și colo s'au ivit unele ezitări aceasta întrucât n'a triumfat iubirea de patrie peste tot. Sau, și dacă a triumfat, ea a căzut victimă trădătorilor. Dar, nu; mersul firesc al lucrurilor vor șterge aceste «nimicnicii» sortite vremelnicalui. Neamul nostru, în așezarea lui actuală. nu se găsește din întâmplare și pe nedrept ci rânduit dintr'un început de Cel carele toate le conduce.

Neamul nostru desemnează azi — geografic — aceleași limite ce mărgineau cu douămii de ani înainte ținuturile strămoșilor lui. Și dacă dela Dacia Traiană și până la România Mare s'au abătut atâtea greutăți asupra lui, dacă răutatea omenească a căutat zi cu zi să-l frângă, totuși: pe plaiurile Maramureșului sau ale Banatului, pe valea Prutului ori a Crișului, a răsărit — ca în primăvara ce urmează cumplitei ierni — din rădăcina adânc înfiptă în pământ, același chip, acelaș suflet. Iată ce am avut de spus și ce trebuia să spunem tuturor neamurilor prin comemorarea intrării în războiul de întregire. Am comemorat o zi mare, o zi în care un neam s'a aruncat în vârtejul morții pentru înfăptuirea unei porunci divine. N'am intrat în jocul nebun al focului de plumb ca niște aventuroși pescuitori de vanități omenești și biruința a fost cu noi; a fost pentru că aveam dreptate. Iată ce trebuie

să se știe. Și mai trebuie știută și înfierată josnica faptă a trădătorului. E o lege a lumii să fie trădători. Isus însuși a fost trădat. Ei sunt însă cei păcătoși lăsați lumii spre învățatură; ei sunt oamenii decăzuți — cel mai decăzut fiind acela care trădează patria. El trebuie cunoscut și biciuit până la sânge. Căci tot opera acestui trădător a fost faptul că nu am sărbătorit într'un fast mai mare amintirea măreței zile.

Și un al treilea lucru ce poate fi prins în cadrul comemorării țintește oarecum spre viitorul neamului: găsirea celui care să ne ridice pe culmi de glorie, găsirea celui care să poarte în ființa sa tot ce este năzuință, tot ce este menirea acestui neam pe pământ.

Să ne părăsim ambițiile personale și să căutăm a ne cufunda cât mai mult în viața patriei — iată învățătura zilei sărbătorite. Căci «pentru noi (muritorii) singura biruire a bestiei din noi — singurul scop al vieții — e lucrarea pentru aproapele; suprema sanctificare e moartea pentru aproapele: cu atât mai mult însă pentru ființa ideală, prin excelență spirituală, care e patria; suprema caritate e darea vieții tale spre a păstra viața celui iubit: cu atât mai mult spre a păstra viața patriei tale» (V. Pârvan, op. cit. pag. 116).

V. Gr. Pupăză.

PENTRU O MONOGRAFIE A SĂLAJULUI

Incontestabil, studiul trecutului nostru românesc este atât de necesar azi ca și în epoca redeşeptării noastre naționale. Nu numai pentru a contrabalansa propaganda revizionistă, care se sprijinește și pe anumite teorii de istorie ființate într-o vreme când istoriografia noastră era în fașe, dar și pentru a ne însufleși în munca de reparare a nedreptăților istorice de cari părtaș a fost acest obidit neam.

Numai odată în trecutul nostru și-a avut istoria noastră națională importanța pe care trebuie s'o aibă azi.

Nu cunoaștem puterea de viață a națiunii noastre nici azi, pentru că nu-i cunoaștem trecutul. O afirm cu tărie, aci scriind la masa mea între sute de hrisoave din trecutul Românilor Sălăjeni.

Dacă s'a desgropat ceva din trecutul fraților de peste Carpați, — și care azi acel ceva face obiectul istoriei noastre, prea puțin, aproape deloc în unele părți — s'a dat la lumină din frământările și asupririle prin cari s'a menținut o existență națională viguroasă, aici dincoace de Carpați.

Explicația? Ușoară. Nu era libertatea de condeiu eri ca și azi. Poate pe alocurea, lipsea și cinstea față de memoria, patrimoniul trecutului.

Azi, pentru ce să lăsăm îngropate atâtea mărturii ale vitalității noastre? Pentru ce să lăsăm să se peară atâtea comori dintr'un trecut de lupte și zguduiri ale sufletului nostru? Pentru ce să lăsăm ca dintele vremii să roadă hrisoavele cari ne-au dat *Unire* și cari ne dau dreptul la o viață sub soare?

Mai e explicație și azi? Poate o fi altceva, căreia nu-i spun, deocamdată, pe nume. Rostul acestor rânduri nu e, și nu vreau să fie, o alarmă pentru toată lumea ciscarpatină. Vreau însă altceva.

Sălajul, cetățuia asta puternică a Românismului, vreau să fie cunoscut. Și pe baza trecutului de ieri, să ne știm alege căile de urmat azi.

Ce s'a scris eri ?

Cât și cum s'a putut. O inventariere sumară, e intutilă.

O singură încercare de monografie a făcut-o Ioan P. Lazar și Dr. D. Stoica, cu concursul lui Victor Russu, Gavril Trifu și Grațian Flonta, sub titlul: »Schiza monografică a Sălajului«, Șimleul-Silvaniei, 1908.

Apropo, să nu uit, a mai făcut o lucrare în acest sens, care nu știu dacă se mai poate numi monografie, fiul lui Petricaș din Sărăuad, regretatul Dr. Petri. Mór, sub titlul: »Szi-lágy vármegye monographiája«.

De această lucrare ne putem lipsi. Acest om a fost preocupat și, renegații, ca toți renegații, «sunt mai catolici decât papa». Muncă a depus acest om, nu contest, după cum nici D-sa nu contestă — încă mai trăește în Budapesta — că orice înjghebare de viață națională românească, tot trecutul atât de românesc al Sălajului, a fost omis cu bună știință. Tendențios cum rar găsești. La nevoie, dovezi destule.

Azi a sosit timpul, când putem nestingheriți, să dăm la lumină aspirațiunile cari au frământat sufletele Românilor Sălajeni în trecutele vremi.

Numai faptul atât de simplu că din Sălaj s'au ridicat bărbați ca: Grigore Maior, S. Bărnuțiu, Ignațiu Darabant, Ion Alexi, Gh. Pop de Băsești, Florian Mărcuș, Ioan Marin, și alți stegari ai Românilor de pe vremuri, ne poate forma credința că în Sălaj a fost o conștiință națională care nu e fără folos a o cunoaște.

Dar nu numai studiul istoric, ci și geografic, geologic, demografic, cultural, economic, ect. al Sălajului ne-ar desluși atâtea lucruri interesante în bălăceala asta de azi.

Pentru jud. Bihor, aud, încă n'am citit, s'a făcut așa ceva. Să se facă și la noi!

Mai întâi să se desbată această chestiune prin presă, de preferință în coloanele rev. «Școala Noastră», Zălau, în care dealtfel s'au desbătut și soluționat multe din problemele de actualitate din județ, apoi să pornim la întocmirea unui comitet de redacție, care împărțit în secții de specialitate, să pornească munca pentru înfăptuirea aceleia ce s'ar numi »Monografia Sălajului«.

S'auzim de bine!

Ioan Ardeleanu Senior.

DIN TRECUTUL DĂSCĂLIMII SĂLĂJENE

II.

Problemele: materială și cea socială a învățătorilor încep să ocupe un loc tot mai avansat în preocupările conducerii Reuniunii. Deja în adunarea generală din anul 1912 se pune în discuție «Chestia salarizării învățătorilor confesionali». Dar punctul de căpetenie al acestei adunări a fost problema prezentată de vicepreședintele Reuniunii Emil Pocola: «Uniformizarea activității reuniunilor învățătoresți din dieceză» cerându-se între altele: 1. înființarea unui seminar pedagogic pentru a da învăț. o cultură mai superioară, 2. autonomie, 3. înaintarea învăț. ca directori și revizori școlari, 4. școala poporului adusă mai aproape de trebuințele vieții rurale, 5. revizuirea legii de pensii, 6. reducerea anilor de serviciu de la 40 la 35, 7. un organ de publicitate politic independent și în sfârșit, 8. să nu se abandoneze ideea ca «Alianța tuturor învăț. gr. cat. români din provincia mitropolitană» să se înființeze cu orice preț.

Ca o primă necesitate pentru atingerea scopului, în acest an (1912), la inițiativa și stăruința învăț. Simion Oros, ia ființă la Șimleu «Gazeta Învățătorilor» ca organ politic—didactic independent, care a stat în serviciul învățătorimei și al școlii românești, până în anul 1914, luna Octomvrie (trei ani), când din cauza războiului mondial a încetat de a mai apare. Membrii fondatori ai «Gazetei Învățătorilor», au fost pe cât de idealști pe atât de intransigenți în lupta pornită pentru afirmare dascălească și românească. Aceștia sunt: Simion Oros Șimleu, Emil Pocola Bocșa, Danil Graur sen. Jiurtelecul-Șimleului, Dumitru Oros Marin, Victor Filip Unimăt, Alexandru Man Șoimuș și Ioan P. Lazar Șimleu. «Gazeta Învățătorilor» a fost redactată de Ioan P. Lazar, ca redactor și Simion Oros, ca secretar de redacție.

În anul următor 1913, în conducerea Reuniunii se fac mari schimbări. Veneratul vicar Alimpiu Barboloviciu, care timp

de 40 ani a condus cu multă înțelepciune destinele acestei societăți ca președinte, se retrage dela conducere din cauza vârstei prea înaintată (80 ani). În consecință adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1913, alege noua conducere în frunte cu Simion Oros inv. în Șimleu ca președinte, care până la această dată era secretarul general al Reuniunii.

Ca prima acțiune pentru ajungerea scopului urmărit de Reuniune, la inițiativa noului președinte și cu concursul Gazetei Învățătorilor se face o intensă propagandă pentru convocarea unui Congres al tuturor învățătorilor de români din fosta Ungarie. Congresul a fost convocat la Cluj pentru zilele de 24 și 25 August 1913, dar nu s'a ținut, căci Ministerul dela Budapesta, la intervenția Asociației Regnicolare a Reun. Inv. și-a revocat aprobarea dată, căci acțiunea noastră, a învățătorilor «valachi» era doar «nelegitimă», «ilegală», «atentat și «perfidie».

După această lovitură ce i-s'a dat prin interzicerea Congresului dela Cluj, Conducerea Reuniunii Inv. Rom. Sălăjeni, n'a putut să stea nepăsătoare, ci bazată pe hotărîrea adusă de comitetul central, în ziua de 16 Octomvrie 1913, trimite un protest fulminant Asociației Regnicolare a Inv. dela Budapesta, care a fost publicat și în toate ziarele românești. Ungurii dela Budapesta indignați de curajul învățătorilor Sălăjeni, au început să-i atace și să-i ponegrească în ziarele lor, cu deosebire în foaia oficială «Învățătorul». Spicuim câteva fraze, ca să se știe cum eram tratați pentru devotamentul cu care ne susțineam cauza: «Se apără — scrie oficiosul «Învățătorul», — că în congresul lor au avut de gând să se ocupe de probleme social-pedagogice. E însă bătător la ochi, că protestul face amintire numai de învățători români, stat liber și cetățeni liberi, dar nu, nici într'un loc, de patrie maghiară și cetățeni maghiari». Apoi «Acești domni în primul loc sunt «români» și apoi iară numai români! Uită că pe baze naționaliste în țara ungurească nu se pot organiza. Splendid ar prospicia atunci harta politică a Ungariei». În alt loc «Acțiunea la aparență culturală a domnilor de români e o problemă, nu politică, ci care taie adânc în existența, carnea și sângele națiunii (ungurești)».

Așa eram tratați pe acelea vremuri de colegii unguri, pentru că eram români și în acțiunea noastră eram stăpâniți

de naționalismul intransigent, care ne-a caracterizat întotdeauna.

Și totuși acel prim congres, de care visam învățătorii de români s'a ținut în luna Februarie 1919, în Sibiu, după ce războiul mondial a luat sfârșit și am scăpat de stăpânirea sugrumătoare. Căci Dumnezeu și dreptatea a fost cu noi.

După această mare întrunire dascălească dela Sibiu s'a pus temelia Asociației Învățătorilor din Transilvania și în mod firesc a urmat înființarea subdiviziunilor acesteia: Secțiile Județene.

La apelul călduros a lui Emil Pocola, inv. în Bocșia-Română, învățătorimea română din Sălaj se adună la reședința județului și în ziua de 10 Iunie 1919, ia ființă Secția Inv. Sălăjeni sub președinția numitului. Numirea veche și apărută cu atâta cinste: Reuniunea Învățătorilor Români Sălăjeni se modifică în «Asociația Învățătorilor din jud. Sălaj».

Cu gândul la viitorul țării întregite și tagmei sale, învățătorimea discută cu competență și cere între altele: statificarea școalelor primare confesionale; tratament echitabil; regularea salariului și a normelor de salarizare; înființarea unui organ didactic—politic pentru revendicarea și apărarea drepturilor inv. etc. — Multe din aceste doleanțe au fost îndeplinite.

Cu aceeași însuflețire, în adunarea generală extraordinară din 25 I. 1920 se discută problemele, dintre cari amintim: școala de stat sau confesională; scopul școalei primare; recrutarea, înaintarea, titlul și salariul membrilor corp. did.; recrutarea personalului de control și disciplinar; întreținerea materială a școalelor primare; învățământul complimentar etc. Tot în acest an (25 VII) în ad. gen. ordinară se pune în discuție problema înființării unui orfelinat județean pentru fiii de inv. și reînvierea ziarului «Gazeta Învățătorilor» ca organ oficial al Asociației Inv.

Dar Emil Pocola fiind numit ca organ de control, demisionează dela prezidenția Asociației, în consecință deci, în anul 1926 se face nouă alegere a întregului Comitet în frunte cu Simion Oros inv. Șimleu, ca președinte.

Noua conducere continuă să activeze pe calea designată de antecesorii. — Problemele cari preocupau pe învățători se

înmulțeau și puneau la încercare puterea de muncă, organizare și rezistență a comitetului.

Adunarea generală care s'a ținut în Carei în anul 1927, a fost un moment de înălțare sufletească, a fost o manifestație românească, la granița de Vest a țării, pe deoparte pentru că, cu această ocazie s'a sărbătorit activitatea de 50 de ani și numirea de membru de onoare al învățământului a Dlui Gheorghe Pteancu inv. director la școala primară de Stat din Carei, iar pe de altă parte pentru că nimbul adunării a fost ridicat prin conferința dlui Nicolae Iorga despre „*Hortarele de apus ale poporului românesc*”. -- Tot atunci a descins pentru întâia oră în județul nostru și a ținut o instructivă conferință despre „*Școala energiei*” Dl D. Țoni, actualul președinte al Asociației Generale a Inv.

În anii următori, Asociația s'a ocupat mai deaproape de problemele fixate de Asociația Generală a Inv. și prin moțiunile votate și solidaritatea sa a contribuit în mod efectiv la lupta titanică dusă de conducerea Asociației Generale, pentru câștigarea și apărarea drepturilor materiale ale învățătorimei și ale școlii poporului, care trebuie să fie cea mai solidă bază și puterea de existență a Neamului și a Țării.

Conducerea Secției s'a mai ocupat și de problemele locale ca: înființarea unei bănci învățătoresți, înființarea Societății de ajutor în caz de deces a inv., înființarea unui organ de publicitate, înființarea societății de cântări a inv. etc.

Membrii «Reuniunii Învățătorilor Români Sălăjeni» și-au început activitatea în anul 1871, cu un număr de 50 învățători membrii. Când Reuniunea și-a serbat jubileul de 40 de ani de existență, în anul 1910, avea 175 membrii: 3 președinți de onoare, 4 membri onorari, 19 membri fondatori, 25 membri ajutoari și 125 membri activi (ordinari). La finea anului 1935, Asociația are în total 600 membri activi.

(Va urma)

Simion Oros.

INVĂȚĂTORUL NAȚIEI SALE

Trăim o epocă de mari agitații și infinite frământări. Haosul social, politic și economic zăpăcește lumea. Conducătorii înșiși par că și-au pierdut capul. În țara noastră se întâmplă zilnic atâtea ciudățenii că te crucești. De aceea să nu fie cu mirare dacă și 'n lumea satelor atmosfera e uneori apăsătoare și nesănătoasă. Țăranul român e, în genere, echilibrat și fizi-cește și sufletește. E o fericire pentru noi că întâlnim, la țară, atâția plugari, simpli la vorbă și la port, cari au o minte naturală și un bun simț ce nu găsim nici în cercurile cele mai rafinate de surtucari. Câte nedreptăți și câte mizerii îndură țărani noștri, puțini ne dăm seama. Dar puterea lor de răbdare e formidabilă. Vorba din bătrâni: «Nu da, Doamne, Românului cât poate răbda», — concretizează un mare adevăr.

Să nu se creadă însă, că țăranul nu e conștient de faptul că-i spoliat, mințit și nedreptățit. Știe foarte bine toate acestea, dar nu reacționează decât rar și atunci când constată că pentru el, viu sau mort tot una este. Reacțiunile țărănimii însă, atunci când se produc, sunt violente ca mugetul mării și sălbatece ca prăpastiile munților. Exemplu viu despre aceasta avem anul de pomină 1907.

Eu trăiesc la sat în mijlocul țărănimii și zâmbesc ironic când citesc în gazete lamentările unor domni dela oraș despre «marea primejdie a comunismului» de pildă. Le spun tuturor acestor cobitori: domnilor, pe noi ne amenință altceva mai înfiorător: revoluția. Renunțați dv. la demagogie, minciună, spolierea și nedreptățirea țărănimii, care e 80% din populația țării și atunci să nu vă fie frică nici de comunism, nici de anarhie, nici de revoluție și nici de alte mișcări subversive.

În ce ne privește pe noi, vom ști să fim învățătorii nației noastre. La sate, învățătorul e primul element de ordine și cel mai conștiincios apărător al intereselor statului. Dar învățătorul satului nu poate fi întrebuințat ca jandarm al unei

ordini sociale nedrepte. Astăzi viața țărănimii este extrem de grea. Trusturile industriale și alți paraziți — streini și autohtoni — protejați de clanurile politice, spoliază pătura rurală până la sânge. Dar asta nu mai merge. Noi, învățătorii nației române, dăm alarma și cerem dreptate pentru țărănime. Românismul adevărat și constructiv ne poruncește să fim apostolii dreptății naționale și sociale. Insușindu-ne acest crez, suntem convinși că ne situăm pe adevărata linie a destinului neamului românesc. Învățătorul nației sale, trebuie să simtă prin toate fibrele ființei sale vrerile și aspirațiunile multimilor în mijlocul cărora se găsește. Iar pe demagogii și mincinoșii politici, cari se încumetă să-și zică «reprezentanți ai națiunii», trebuie să-i sgâlțâe de umere și să le strige în urechi: Ho, domnule, n'o lua rasna, că drumul Nației e pe aci, iar nici decum pe unde ai apucat dumneata!

Învățătorul trebuie să fie cel mai fidel interpret al durerilor, bucuriilor și vrerilor neamului său. Eu detest cu sălbăteacă ură pe acei învățători, cari își dau mâna cu spoliatorii țărănimii și practică prevaricarea. Din fericire aceștia sunt puțini. Și s'au eliminat singuri din rândurile învățătorimii cinstite. Pentru adevăratul învățător al nației am însă un cult deosebit. Regenerarea țării trebuie să fie opera învățătorimii, așa precum însuși M. S. Regele o dorește.

Deci: muncă, cinste și respect pentru dreptate și adevăr.

Ion Berinde.

MISIUNEA NOASTRĂ!..

Am arătat într'un număr anterior al acestei prețioase reviste — adevărată tribună pentru cultivarea virtuții și a energiei naționale — al cărei conducător și-a făcut un crez din programul ei: promovarea culturii românești aici la granița de vest, a valorilor spirituale ale acestui popor și anihilarea curentelor subversive ce ținesc în mod brutal la disperarea sufletului național și distrugerea patrimoniului întreg al neamului nostru; că numai acelui popor îi sunt deschise drumurile spre lumină, fericire și progres care acordă bisericii, școlii și presei importanța covârșitoare și rolul pe care trebuie să le aibe știindu-se că suma de valori acumulate de trecutul cultural al lui numai prin ele tind să se realizeze.

Școala trebuie să fie în dezvoltarea poporului nostru aceea instituție de formare a sufletelor românești, de creere a sufletului unitar al tuturor românilor și de cimentare a solidarității naționale.

Acesta a fost și va fi rostul școlii poporului și numai astfel se va face ca inimile tuturor românilor să bată în același ritm și să aspire la aceleași idealuri de prosperare morală și materială.

«Realizării extensive a idealului național trebuie să-i urmeze opera de realizare intensivă a acestui ideal, adică consolidarea națională prin unificarea sufletească a tuturor românilor», spune dl prof. universitar G. G. Antonescu, iar această operă de consolidare nu se poate realiza decât prin școală.

Învățătorul stăpânit de sentimentul datoriei ce o are și dându-și seama de importanța rolului bio-sociologic și național ce-l deține va face într'adevăr din școala sa tribună de plămădire a virtuților eroice românești și un izvor nesecat de puteri nouă. Învățătorul adevărat, cel care-și socotește funcțiunea ca cea mai delicată și importantă în viața statului se va strădui să realizeze înfăptuiri de așa natură, să cultive

ideile și sentimentele ce păstrează demnitatea națională și favorizează dezvoltarea poporului și care deschid drumurile spre cultură și progres. Numai acela va merita numele de adevărat luminător și purtător de faclă a naționalismului. Aici la granița de vest, unde populația românească a stat până de curând sub jugul strein care urmărea exterminarea complectă a tot ceea ce simte româneste, misiunea noastră va fi de a pregăti o mai vibrantă și grăitoare simțire românească creind în sat o atmosferă spirituală de așa natură ca populația să simtă această acțiune de regenerare națională. Aceasta se cere cu atât mai mult cu cât astăzi, în vremurile acestea turburi, pescuirorii sub masca unui larg umanitarism și a unui creștinism bolnăvicios, fără confesiune, își pregătesc mereu terenul pentru un mediu prielnic de a începe opera de subminare a noastră prin distrugerea eului nostru național și batjocorirea credinței noastre sfinte.

Afirmând acestea lucruri nu vrem deloc să fim xenofobi, rămâne însă stabilit pentru cariera noastră didactică: întreaga operă educativă ce se realizează în școală trebu să fie inspirată de ideea națională.

Atunci ne-am îndeplinit adevărata noastră misiune: cimentarea sufletească a națiunii.

Camăr, 20 Oct. 1936.

Gr. C. Probaje.

CĂMINUL CULTURAL

(Spicuri din «Cartea Misionarului»)

Imbrațișând noi ideea înființării unui Cămin Cultural în comunele noastre, ne punem în slujba propagării luminii și a culturii în sinul poporului nostru românesc și a concetățenilor acestei Țări, — a mulțimii, atinsă de atâtea nevoi, lipsuri, întunec și ură. Și, — cei ce vânează alte considerente, înființând ori înscriindu-se într-o astfel de asociație, să ia bine seama dela început, că și-au greșit adresa și până nu-i prea târziu să-și îndrepte pașii în spre alte orizonturi. «Sfântul Ștefan n'a căpătat leafă de episcop pentru lungă lui predică

despre Farisei, ci pietre», — zice atât de nimerit scriitorul Ruskin.

Și 'ntr'adevăr, — e de lipsă această muncă de misionari, din partea tuturor cărturarilor satelor noastre, de orice profesie, când vedem că minoritățile politice dela noi organizează și se întăresc cultural, se suprapun nouă prin buna lor rânduală, cu care sunt conduse de cărturarii lor, de multe ori cu mijloace inferioare celor ce ne stau nouă la dispoziție. Și, trebuie să ținem seamă de un lucru: «Satul e țara», — zice un învățat de-al nostru. Decî dar, noi numai atunci vom binemerita dela țară, dacă ne vom pune cu totul în slujba propagării culturii în acest popor, care ne este încredințat, numai mult ori mai puțin, să-l conducem. Astfel rămânem fără de folos în lucrurile unde am fost puși poate din greșală și pe cari locuri în acest caz nu le binemerităm. Existăm ca oameni, dar nu existăm ca preoți, doctori, învățători, ori altfel de cărturari. Existăm ca funcționari, salariați, dar nu existăm ca misionari și ca patrioți.

Și — apoi, mai trebuie să ținem seamă de ceva: mijloacele de lucru (cărți, unelte, etc.) se procură prin bani și spre aceasta se va recere poate să jertfim chiar și din puținul câștig agonisit cu muncă și oboseală, dar va fi cu atât mai mare mulțumirea noastră sufletească, cu cât vor fi și eforturile mai mari, când ne vom opri la mijloc de drum și vom arunca o privire asupra activității noastre din trecut.

Dar, ceea ce va trebui să jertfim noi în special pentru ridicarea culturală a poporului nostru va fi un strop de viață și de timp, un picur de suflet, ceea ce nu poate da decât acela care știe să jertfească ceva dintr'al său pentru mulțime. Atunci vom fi cu adevărat misionarii satelor noastre.

(Continuare în numărul viitor)

Preot Valeriu Gr. Sima.

*președintele Căminului Cultural
„Avram Iancu” — Nășfaldu.*

Prezidiul Asociației Învățătorilor din Jud. Sălaj

PAGINA ASOCIAȚIEI

No. P. 77—1936.

CHEMARE LA DATORIE

FRAȚILOR COLEGI,

Țin de datoria mea, ca pe această cale să-mi exprim mulțumirile mele tuturor colegilor din acest județ, pentru cinstea făcută, alegându-mă de membru în noul comitet central al Asociației noastre, iar comitetul alegându-mă de președinte. Mă voi nuzi din toate puterile mele să fiu la înălțimea așteptată, achitându-mă conștiincios de îndatoririle ce-mi incumbă această calitate.

După aceste cuvinte de mulțumire lansez apel de chemare la datorie în cadrele Asociației noastre profesionale. Uniți cu toții în jurul ei, să ne întrecem nu în ură și destrămare, ci în devotament pentru această instituțiune a noastră, prin sprijinul ce-i putem aduce, clădind la temelie ei cu răbdare și mai ales cu iubire. Să ne unim cât mai strânși în jurul ei, indiferent de cine o conduce. Oamenii sunt trecători, dar instituția rămâne și trebuie s'o avem cât mai puternică.

Sufletele răzlețe să se contopească cu mulțimea luptătoare, ca marele public să ne cunoască așa fel cum o dorim noi. Durere, azi nu suntem cunoscuți de marele public, iar cei ce ne cunosc, ne cunosc de cele mai multe ori greșit. Activitatea desfășurată de noi, de cele mai multe ori nu e înțeleasă și ajutată de toată suflarea românească. Sunt așa de rari și apar la intervale așa de mari sprijinitorii școlii și ai învățătorilor, cari să evedențieze munca noastră, încât pe drept se poate spune că opinia publică nu cunoaște pe slujitorii școlii.

Rar s'au găsit oameni, dintre onorații conducători ai statului, cari să pătrundă în cutele sufletelor, să simtă svâcnirea inimilor și să înțeleagă tainele cugetelor învățătorilor.

Un astfel de om rar este dl Dr. C. Angelescu, ministrul culturii naționale, sufletul dascălimii române, sprijinitorul și ocrotitorul nostru de totdeauna și dl Petre Ghițescu, directorul general al învățământului primar, motorul acestui minister. Și unul și altul luptă alături de noi pentru ridicarea prestigiului școlii și al slujitorilor ei.

Să privim puțin îndărăt și vom vedea lupta titanică dusă zi de zi de acești doi oameni rari, alături de inimosul nostru președinte dl Toni, pentru numirea învățătorilor fără posturi,

plătirea suplimentelor cu leafă de de titulari, achitarea sporului de salar celor înaintați etc. Desfidem pe cine ar nega ceia ce afirmăm.

Numai în județul nostru — în cei trei ani din urmă — s'au creat peste 200 posturi noi, dintre cari anul acesta 81. Nu mai vorbim de noile construcții școlare.

Acum mai nou, dl Petre Ghițescu, directorul nostru general în congresul Asociației Regionale a Învățătorilor din Ardeal, ținut în Târgu-Mureș, a lansat fericită idee de a se construi la Prèdeal un cămin pentru fiicele de învățători, care cămin să formeze proprietatea Asociației Generale a Învățătorilor din România și să fie întreținut pentru totdeauna de către Ministerul Instrucțiunii. Iată omul care vrea să ne ajute, ca marele public să ne cunoască cine suntem, dar mai ales cine vrem să fim.

Pentru a se putea construi acest cămin de o importanță atât de mare, în care sute de fiice de învățători să fie ocrotite și întreținute, cu deosebire dintre cele orfane, trebuiesc bani. Și acești bani cine să-i dea decât tot noi și pentru noi. S'a cerut ca fiecare învățător din întreaga țară să contribuiască pentru augmentarea fondului necesar clădirii acestui cămin, cu 10% din salarul său de pe o lună.

Apelului și dorinței dlui director general, care cu atâta suflet și înțelegere servește interesele învățământului primar și ușurarea muncii noastre învățătoresci, cu deosebire în acest județ, să-i răspundem așa cum să cuvine unui corp solidar, disciplinat și gata de jertfă pentru mărirea și sporirea patrimoniului nostru dascălesc. Să fim cei dintâi cari să răspundem acestui apel.

Ca să reușim să ne folosim de lumina minții noastre și îndemnul bun din afară, care ne va cinsti, arătând opiniei publice cum trebuie să fim văzuți, iar noi să putem spune cu drept cuvânt: Aceștia sunt învățătorii sălăjeni!

La muncă și contribuție deci pentru ridicarea prestigiului nostru învățătoresc. — Îndărătul nostru se îngrămădesc zeci de ani de opintiri, de lupte și jertfe, iar înaintea noastră ne așteaptă judecată celor ce ne vor urma. Și judecată va fi așa după cum noi înțelegem, după cum noi o voim!

Tihău, la 1 Noemvrie 1936.

Peședinte,
Augustin Maxim.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— **Răspunsul asociațiilor românești din Cluj la declarația dlui Mussolini.** Societățile patriotice, culturale și conducătorii diferitelor instituțiuni publice din Cluj, întrunindu-se în ziua de 9 Noiembrie și discutând declarațiunile făcute la Milano de d. Mussolini, au dat următorul comunicat:

„Din trecutul aspru milenar, al neamului nostru, știm că soarta popoarelor atârnă de virtuțile lor.

În ele le este scris destinul.

Dar prețuim și prietenia și ajutorul altora.

Am păstrat și păstrăm recunoștință marilor popoare cari ne-au sprijinit la înlăturarea unității naționale, prin jertfele noastre de veacuri, prin sângerarea eroică a marelui război și prin admiterea principiului de naționalitate și autodeterminare a popoarelor ca temei nezguduit în opera de organizarea statelor europene. Tratatetele de pace au așezat lespeda de veci pe mormântul nedreptăților cari ne-au sugrumat în trecut, deschizând epoca nouă a unității, a libertății și independenței Patriei noastre, una și aceeași cu Dacia Traiană.

Vecinii noștri dela Apus vor să prăvălească această piatră sepulcrală. Cum singuri nu se încumetă, după încheerea păcii au pornit a cerși ajutor dela toată lumea.

Reduși la un teritoriu, în care trăiesc și astăzi milioane de nemaghiari, deci mai mult decât li s'ar cuveni în baza principiului de naționalitate, ei se tânguiesc afirmând că nu ar putea trăi în granițele de azi.

Vreme îndelungată idealul lor a fost să fie liberi și independenți, stăpâni pe destinele lor. Tratatetele de pace le-a făcut și lor dreptate: azi sunt liberi și stăpâni în Ungaria lor independentă. Căci nu a fost nici când și nu poate fi Ungaria decât pământul pe care îl locuiesc Ungurii.

Ungaria nu e nici marea, nici mica mutilată, ci Ungaria firească.

Nu s'a tăiat din trupul ei decât antenele nefirești cu care se înfipsea în trupuri străine.

Cumpăna dreptății între noi și Unguri a ajuns în deplin echilibru.

Discursul dela Milano al unui om mare al neamului și Patriei sale, pare menit să tulbure acest echilibru.

Suntem surprinși de cuvântul Ducelui Mussolini, care a cerut „Dreptate” pentru preținsa „mare mutilată”. Nu e nimic mai trist decât intervenția unui om mare într-o cauză nedreaptă. Dacă Ungaria ar fi „marea mutilată”, atunci noi românii cari um-

plem țara dintre Carpați și Tisa, am fi numai niște membre mutilate. Membre latine ale unui corp fino-turanic!

Cerând această dreptate pentru Ungaria, nu crede ducele Mussolini că-l poate trezi pe strămoșul comun de acum două milenii, pe Marcus Ulpius Traianus?

În noi, străjeri la porțile imperiului, el a trăit mereu. Părășiți și izolați de lumea latină din Apus, în furtunile veacurilor, noi am ascultat de porunca marelui împărat. Am păstrat pământul cu vechile hotare, așa cum ni l-a lăsat moștenire.

Și-l vom păstra prin veacurile care vin, convingși nu numai de tăria dreptății istorice care ni s'a făcut nouă și vecinilor noștri aliați, ca și vecinilor noștri unguri, ci și de puterea pe care o reprezintă azineamul românesc și de voința lui de a-și apăra până la cea din urmă răsufire Patria întregită.

Ca un singur om, întreg neamul românesc e gata în orice clipă să aducă jertfa supremă pentru păstrarea granițelor actuale înăuntrul cărora s'a realizat dreptatea lui istorică.

Amenințările care ne pot veni, fie dela dușmani, fie dela prieteni, nu ne vor clătina hotărîrea de a rămâne stăpâni neclintii ai pământului strămoșesc știind că, în vremuri de cumpănă, vom fi atât de siguri de biruință pe cât de energice și prevăzătoare vor fi măsurile luate de fac-

torii răspunzători pentru pregătirea tehnică și sufletească a milioanele gata să-și verse sângele pentru apărarea integrității teritoriale și naționale a României de azi.

Nicolae Colan, episcop gr. ort. român; Iuliu Hossu, episcop gr. cat. român; prof. univ. Ioan Lupaș, președintele Comitetului regional pentru Transilvania al Legii Antirevizioniste Române; general Dănilă Papp, președintele soc. „Acțiunea Patriotică”; prof. univ. dr. Iuliu Hațiegană, președintele desp. Cluj al Astei; prof. univ. V. Ghidionescu, președintele Ligii Culturale, filiala Cluj; prof. univ. Fl. Ștefănescu-Goangă, rectorul universității din Cluj; prof. Constantin Lavea, rectorul Academiei comerciale; prof. Mihail Șerban, rectorul Academiei de agricultură; prof. dr. Ioan Vașcă, rectorul Academiei teologice ort. române; prof. Vidican, rectorul Academiei teologice gr. cat. române; prof. Augustin Bena, rectorul Academiei de muzică și artă dramatică; Sidonia Docan, presidenta soc. „Crucea Roșie”; Zina Moroianu, presidenta societății Naționale a Femeilor Ortodoxe Române; Sofia Șt. Meteș, presidenta soc. Gruparea Femeilor Române, filiala Cluj; Livia Boilă, presidenta Reuniunii femeilor române unite; Marcela Fabius, presidenta societății „Principele Mircea”; Letiția Ghidionescu, presidenta societății Fondurile M. S. Elena; Alice Grințescu,

presidenta Asociației femeilor titrate; Olivia Deleu, presidenta societății „Caritatea”; dr. Elena Bratu, presidenta Reuniunii femeilor creștine; Letiția Hațieganu, presidenta soc. „Triunghiul Albastru”; Ana A. Popp, presidenta societății „Cununa Surorilor de Cruce”; dr. Victor Deleu, președintele Uniunii foștilor voluntari; dr. Sebastian Stanca, președintele Asociației foștilor internați și întemnițați politici din războiul pentru întregire; general Ioan Hidu, preș. soc. ofițerilor în rezervă și retragere proveniți din activitate; dr. Mihail Șerban, președintele Uniunii ofițerilor în rezervă; Gheorghe Pleșa, președintele subofițerilor în rezervă; dr. Aurel Hetco, președintele Asociației foștilor gardiști și legionari; dr. Laurean Gabor, președintele Eforiei Naționale IOV.; căpitan Ioan Vancea de Buteasa, președintele Asociației voluntarilor din război; dr. Sebastian Bornemisa, președintele Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat; prof. univ. Emil Racoviță, președintele cercului Ronsard; prof. univ. Silviu Dragomir, preș. soc. „Iarnik-Bârseanu”; dr. Virgil Șortan, preș. Asociației „Frăția de Cruce”; prof. Mircea Prișcu, directorul liceului Gh. Barițiu”; prof. Ioa Pop-Zeicani directorul liceului „dr. C. Angelescu”; Ioan Văleanu, directorul școlii normale de băieți; V. Ghidionescu, directorul seminarului pedagogic universitar; ing. Traian Dragoș, directorul școlii de con-

ductori tehnici; prof. Lazăr Chirilă, directorul liceului comercial pentru băieți; Maria Giuglea, directoarea liceului de fete „Regina Maria”; Florica dr. Zugravu, directoarea liceului de fete „Principesa Ileana”; Ioana Gabor, directoarea școlii normale pentru fete; Elena Mihail, directoarea liceului industrial; Gheorghe Hălarevici, directorul institutului do orbi; Ioan Căprariu, directorul institutului de surdo-muți; Iustin Ilieșiu, directorul școlii de ucenici”.

— **Participarea școlilor la manifestația națională de la 1 Decembrie.** Recentele provocațiuni revizioniste, pornite de la însși conducătorii statelor care caută să întorneze în Europa o stare de fapt bazată pe forța militară, în locul stărilor de drept create prin pacea mondială, au trezit în toate conștiințele sentimentul răspunderii.

Statul român este contestat și amenințat în însăși siguranța, drepturile și existența lui. În această direcție se fac pregătiri și se desfășoară o intensă activitate diplomatică și militară între statele dușmane românismului.

Se impune deci reacțiunea generală pentru respectarea integrală a suveranității Statului român, sprijinită pe drepturi istorice indiscutabile și pe realități etnice.

Dispozițiunile Ministerului Instrucțiunii

Primul act de înaltă con-

știință și profundă înțelegere a acestei probleme l-a împlinit d. prof. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii

Înțelegând rolul determinant pe care-l are școala unității noastre naționale, d-sa a luat ca în fața primejdiei ce amenință însăși existența statului român, cea dintâiu școala să dea exemplul conștiinței naționale.

În acest scop, prin ordinul circular Nr. 192249—1936 s'au dat dispozițiuni tuturor școlărilor din întreaga țară, să se unească mărețelor manifestări dela 1 Decembrie, prin care țara va răspunde cetezătoarei îndrăneli a celor ce pun în discuție drepturile la viață ale românismului.

Semnificația zilei de 1 Decembrie

Prin amintitul ordin circular, ministerul instrucțiunii arată,, că prin ziua de 1 Decembrie „Liga Antirevizionistă” nu comemorează numai Unirea tuturor Românilor ci prăznuiește de fapt pe toți luptătorii și martirii unității noastre naționale, din toate vremurile”.

Și cu multă dreptate — ministerul relevă adevărul — că 1 Decembrie nu este un fapt izolat, datorit unui om sau unei singure generații, ci actul în care s'a încheiat voința unanimă și hotărâtoare a întregului neam.

„Reprezentând concretizarea năzuințelor permanente ale românismului spre unire 1 Decembrie înseamnă tri-

umful celei mai sfinte credințe care a luminat neîntrerupt sufletul neamului românesc”.

Și ministerul arată — că „1 Decembrie — așa cum a fost în trecut trebuie să rămână răspunsul tuturor vremurilor și al tuturor conștiințelor românești la chemarea destinului nostru istoric”.

Apreciind deci importanța — manifestățiilor și a comemorării lui 1 Decembrie — ministerul aprobă ca elevii tuturor Școlărilor să participe la solemnități legate de acea zi, să sprijine — dacă le este posibil prin contribuția lor opera de propagandă antirevizionistă pe care Liga o face peste hotare.

Iar în localitățile unde nu sunt comitete ale Ligii, ele se pot înființa prin ajutorul corpului didactic.

„Universul.”

— **Importantă jurisprudență în materie de transferări în învățământ.** D-na Băjenaru, învățătoare în București, făcând în 1935 cerere de transferare la o altă școală, tot din București, a fost refuzată de ministerul de instrucție, numindu-se o altă petiționară, inferioară în grad.

D-na Băjenaru a atacat atunci în contencios administrativ deciziunea de transferare a concurenței sale, cerând să i se atribue postul respectiv. Cu prilejul discuțiunilor urmate în fața Curții de apel s'au pus în discuțiune două interesante chestiuni de drept

și anume: 1. dacă normele de transferare se aplică și în cazul de trecerea unui învățător dela o școală la o altă școală în aceeași localitate (cu alte cuvinte dacă stabilitatea membrilor învățământului primar este de post sau numai de localitate); și 2. dacă apropierea între soți, membri ai corpului didactic, care constituie primul criteriu de preferință la transferări, se poate concepe atunci când ambii soți își au posturile lor în aceeași localitate, fiind vorba de apropierea dintre școli (sau dacă această normă se referă la situațiunea învățătorilor slujind în localități diferite).

Curtea de apel a admis punctul de vedere al reclamantei, socotind că este vorba de o stabilitate pe post, urmând a se respecta normele de transferare și că apropierea dintre soți este referitoare la localități deosebite.

Ministerul instrucțiuni publice făcând recurs a susținut în fața Curții de casație s. III, că decizia atacată s'a dat cu nesocotirea textelor legii. Susținerile ministerului a fost combătute însă de d. avocat Vermeulen din partea reclamantei. Și înalta Curte a respins recursul ministerului, statoreicind o jurisprudență nouă, cu atât mai importantă cu cât este prima interpretare dată art. 130 din legea învățământului primar, modificată în 1934, soluția până atunci, dată sub imperiul vechiului text al legii, fiind contrarie.

— **Care sunt fundamentele „dreptății pentru Ungaria“.** Publicăm mai jos în întregime pentru cititorii noștri discursul dlui profesor N. Iorga rostit la Radio ca răspuns la discursul dlui Mus-solini:

Formula „dreptate pentru Ungaria“ a mai fost aruncată odată într'un discurs răsună-tor.

Lăsând la o parte orice considerații s'ar mai putea face în jurul momentului politic și a motivelor unei astfel de manifestări, pe care o putem privi cu siguranța conștiinții și a pregătirii noastre, e potrivit să se cerceteze liniștit, ca o problemă de știință, bazele, fundamentale însăși a ceea ce se numește la Budapesta „dreptatea națională“.

Un popor poate să reclame, chiar dacă precum s'a întâmplat cu ungurii, a provocat imprudent un război în care au fost învinși, — trebuind să sufere în chip firesc, urmările înfrângerii sale, numai în anumite cazuri pe care încerc aici să le fixez.

Întâiu dacă e vorba de leagănul însuși al său, de locul unde s'a format și de unde și-a luat avântul.

În acest caz el e produsul natural organic al acelor locuri pe care nu le poate uita și de care sufletul său nu se poate despărți, tânjind de moarte după dânsul. Să ni amintim de frumoasa plângere a evreilor în „robia babilonică“,

așa precum au fost redat aceste versuri în vechea tălmăcire a mitropolitului Moldovei Dosoftei:

La apa Vavilonului.

Jălind de țară Domnului
Acolo șezum și plânsem.
La voroavă că nestrânsem
De te-aș mai putea uita-te
Ierusalime cetate.

Intre poporul însuși și toate aspectele naturii de acolo, toate puterile și îndreptările tainice din el, e o legătură așa zicând sacră. E mare păcat să o rupă cineva, aceasta fiind, cu adevărat, o crimă față de umanitate.

Așa a fost când hotărârile Austro-Ungaro-Germanilor ni răpiau nouă, prin odiosul tratat din București, acești munți în văile cărora s'a plămădit mai ales neamul acesta românesc, legat de fiecare stâncă a lanțului Carpaților.

Când a venit Ungurii

Dar ungurii, amestec cu Finneși supuși și de Turci conducători au venit, prin multe popasuri, din larga stepă eurasiatică și dacă în cale, li-a convenit Buceagul cu lacurile și mlăștinile dunărene, bune pentru pescuitul îndătinat, ei s'au simțit multă vreme străini în orice locuri ale așezării lor definitive, afară de acea pustă în care puteau alerga în voie caii hordii și în apele căreia se putea căpăta altă hrană decât aceia pe care și-o pregătește printr'o muncă necontenită și migăloasă, plugarul. Iar Ardealul și părțile vecine nu puteau să atragă pe răz-

boincii strămoși, porniți pe pradă, ai nației prin caracterul neobișnuit pentru dânșii și răspingător al masivului carpatic.

Cine poate vorbi de dreptate

În al doilea rând poate vorbi de dreptatea sa un popor deposedat atunci când nu e vorba de o simplă întreprindere fericită a oștilor sale de odinioară, ci de o pătrundere de la sine făcută, printr'un avânt ce nu se poate opri, al unui popor numeros ce nu mai poate încăpea în sălașurile sale.

Așa s'a întâmplat cu Germanii în lenta lor întindere peste Elba și în ținuturile cândva locuite de Prusienii păgâni, nu și în provinciile smulse, târziu, de la Poloni. Cum noi am trecut prin forțele populare însăși și peste Dunăre și peste Nistru, dacă Statul ar fi urmat pe aceste sentinele ale neamului, el s'ar fi putut răzima pe aceia că n'a pornit el dintr'o lăcomie brutală sau pentru o zădarnică ambiție, ci a fost târât de mișcarea alor săi.

Dar nu Ungurii au luat Ardealul și toate părțile de dincoace de Tisa, ci coroana Sfântului Ștefan, având din partea Papei misiunea da a aduce la botez pe păgâni și pe ortodocșii „schismatici“ și-a întins un drept de cruciadă perpetuă asupra acestor părți locuite de creștini, cari nu se întâmplaseră să fie catolici. Abia ici și colo, la Alba Iulia, lângă Episcopi la Cluj, la Dej pentru paza defileurilor sau

pentru exploatarea minelor, s'au așezat oficial, mici grupe de populație maghiară, restul fiind în timpuri mai nouă o colonizare de agenți ai puterii militare sau civile. Regii Ungariei au alergat neconținut după elemente străine, pe care să le colonizeze în mijlocul unor indigeni de străveche origine, prea puțini și prea săraci ca să indestuleze Vistieria. De aci chemarea Sașilor, aducerea cavalerilor Teutoni, orânduirea de țărani liberi a Secuilor, iar, mai târziu, sub dominația austriacă, aducerea în Banat, dar și în Ardeal, ca și în Bucovina, adăugirea altor elemente germane după sistemul Marioi-Teresei și a lui Iosif al II-lea. Totul e ne-natural, meșteșugit, superficial, nimic din esența însăși a Ardealului nefiind legat de populația ungurească venită din deosebite izvoare și care, de astfel, mai apoi s'a împărțit în trei religii: catolică, reformată, calvină unitariană, fără a mai socoti și Ungurii dintre Sași ispitiți către luteranism.

Nu e deci Ardealul, Banatul, Crișurile, Maramureșul, toată partea pierdută la care râvnește megalomania răzbu-nătoare a Budapestei, un patrimoniu popular al Maghiarilor, cum nu este nicileagănul ancestral pentru cei care au venit în triburi și au trăit mult timp în corturi, fără sate, neavând măcar sensul a ce este un pământ, un ogor, o moșie.

Al treilea, poate vorbi de dreptate pe pământul de care

soarta sa însăși, vrednicia sa l'a ajutat să și-l însușoască, a desvoltat o civilizație a sa.

Pot vorbi de așa ceva acei Germani dincolo de Elba. Pot vorbi de Italienii în toate colțurile de lung unde au venit ca un comerț inteligent și matur.

Nimic, specific Unguresc in Ardeal

Dar în Ardeal nimic nu e specific unguresc decât doar unele clădiri mari oficiale în stil așa-zis național prin anii din urmă ai stăpânirii regimului înlăturat. Nu există nici măcar tipul satului unguresc. În Secuimea de Est se vede foarte bine asemănarea cu vechea așezare rurală a Românilor: în cele mai multe părți e tendința de a imita sălașul german de caracter renan al Sașilor, dar mai ales forma impusă administrativ de regimul imperial austriac. Iar în cetățile libere de odinioară totul: zid, fortăreață, stradă îngustă, casă cu liniile colorate, biserici gotice, aparține civilizației reale, pe care au adus-o germanii veniți cu gherbeii lor în locuri deprinse până atunci cu alte forme de viață-împreună.

Nu e, afară de catedrala din Alba-Iulia, operă a unui maestru apusean, nici un zid venerabil la care să poată plânge aceia cari se socot cei mai nenorociți oameni din lume, pentru ca un steag de cucerire, ocrotind o operă de apăsare, a căzut sub blăsteme, ca o meritată pedeapsă a istoriei.

În sfârșit dacă nu o „dreptate“, măcar o toleranță se poate căpăta de cine reclamă ceva în spiritul vremii.

Spiritul secolelor de la al XIII-lea la al XVI-lea a permis regalității și nobilimii maghiare să stăpânească dincoace de Tisa. Misiunea apostolică, de cruciadă, era acceptată de conștiința vremii. Supunerea, ca element inferior a Românilor se putea îngădui între 1526 când Ardealul și-a căpătat, sub prinți deosebiți, libertatea întreagă și 1699 când l-au luat cu armele Habsburgii, într'o epocă în care regimul „statelor privilegiate“, a „națiilor“ „recunoscute“ domina. S'a putut menține această inferioritate și lipsă de libertate a Românilor cât timp lumea admitea un imperialism sprijinit pe un fel de „civilizație“ administrativă. Indată ce principiul național s'a impus la toți, creând România, precum a creat și Germania și Italia și pregătind întregirile neapărate, orice temeie ideologic pentru dominația maghiară înfiptă național abia în 1867 a căzut.

Iar resturile de populație medievală, cu caracter special, ca Secuii, sate răslețe, grupe de coboritori ai funcționarilor și Evrei maghiarizați din orașe, formând la un loc o pa-

tentă minoritate, nu pot fi temeieri de „dreptate“ reanexionistă.

— **Decretul lege pentru organizarea ministerului educațiunii naționale a fost promulgată Joi.** Ministerul educațiunii naționale este autoritatea supremă, care administrează, controlează și îndrumază întreg învățământul de Stat de toate gradele. El supraveghează și controlează învățământul particular de orice fel.

El supraveghează de asemenea, controlează și îndrumază toate instituțiile și manifestările de cultură și artă.

Ministerul educațiunii naționale este condus de ministru.

Pe lângă minister funcționează, sub autoritatea și controlul ministrului, ca instituțiuni anexe, Casa Școalelor și Casa de Credit, Economie și Ajutor a Corpului Didactic.

Transmitem și pe aceasta cale vii mulțumiri tuturor prietinelor și colegilor pentru urările de bine și sănătate exprimate cu ocazia sărbătoarei de Sf. Dumitru.

D. Mărgineanu, D. Ilea

CĂRȚI

— *Biblioteca de sociologie, etică și politică: D. Gusti, Sociologia Militans*, introducere în sociologia politică.

Sinteză unei vieți închinată științelor sociale și celor mai actuale probleme de reformă socială. Indrumare pentru toți cei care se dedică activității sociale teoretice sau practice, de la studenții începători într'ale gândirii sociale până la reformatorii politici. Folositoare tuturor care vor să înțeleagă științific problemele zilelor noastre. Reproducem tabla de materii pentru a se putea vedea mulțimea problemelor tratate și caracterul lor de mare actualitate.

CUPRINSUL:

Cuvânt înainte.

I. Principii și metodă. 1. Realitate, Știință și Reformă socială. 2. Sociologia monografică, știință a realității sociale.

II. Elementele sociologiei politice. 3. Individ, Societate și Stat în Constituție; 4. Partidul politic. Sociologia unui sistem al partidului politic; 5. Problema națiunii; 6. Societatea națiunilor. Origina și ființa ei; 7. Problema Federației Statelor europene; 8. Sociologia războiului.

III. Instituții de politică a culturii. 9. Universitatea Socială; 10. Ființa și menirea Academiiilor; 11. Institutul Social Român; 12. Politica cul-

turii și Statul Cultural; 13. Menirea Radiofoniei românești și Universitatea Radio; 14. Spiritul cooperatist și Cooperația.

IV. Sisteme politice. 15. Comunism, socialism, anarhism, sindicalism și bolșevism. Clasificarea sistemelor privitoare la societatea viitoare.

V. Figuri culturale. 16. V. Conta; *L'art de se conduire et de conduire dans la Société* (de pe un manuscris inedit); 17. In memoriam A. D. Xenopol; 18. Personalitatea lui Vasile Pârvan. Un model academic. 19. C. Rădulescu-Motru; 20. Toma Garrigue Masaryk.

614 pagini, prețul Lei 300.

Editura Institutului Social Român.

— *Traian Herseni: Teoria monografiei sociologice*, cu un studiu introductiv: Monografia sociologică, știință a realității sociale de D. Gusti.

166 pagini, prețul 80 Lei.

H. H. Stahl: Technica monografiei sociologice.

179 pagini, prețul 80 Lei.

Lucrările acestea cuprind împreună o introducere substanțială în domeniul sociologiei, știință necesară astăzi ori cărui intelectual — și constituiesc un tratat complet de monografie sociologică, în care se pot găsi informații despre cercetările la teren din străinătate.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.

Nr. 4260--1936.

Activitatea Cercurilor Culturale.

Urmare la ordinul nostru No. 4260—1936, publicat în revista «Școala Noastră» No. 8—1936, aducem la cunoștința membrilor corpului didactic primar din județ, că cercurile culturale își vor începe activitatea, cu începerea lunii Noemvrie a. c., în care scop dăm împărțirea, programul și fixarea localităților, cari vor rămâne stabilite așa cum sunt fixate, fără a se mai face vre-o schimbare în cursul anului.

Conferințele publice, cele intime, precum și lecțiile practice vor fi pregătite de către toți membrii cercului, urmând ca propunătorul să fie desemnat prin tragere la sorți cu o oră mai înainte de începerea ședinței.

Conferințele publice se vor ține liber.

Prezentarea obligatorie la orele 9 dimineața, ședința publică până la orele 10, participarea la serviciul divin în corpore, după care va avea loc ședința publică.

Dzii președinți și secretari ai cercurilor au obligațiunea ca în termen de 3 zile după ținerea fiecărei ședințe să înainteze Revizoratului școlar proces-verbal în 3 exemplare despre felul cum au decurs ambele ședințe, cuprinzând concluzii clare și concrete.

A) *Impărțirea cercurilor cult. și fixarea localităților*

I. *Cercul cultural regional Zălau* (cu 8 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în prima Duminecă a lunii.

1. *Cercul cultural „Mihai Viteazul” Coșeu.* — Președinte: Dumitru Gozariu, secretar: Francisc Bányai, cu ședințele: a) Dioșod, Nov.; b) Guruslău, Dec.; c) Mocirla, Ian.; d) Șamșud, Febr.; e) Coșeu, Mart.; f) Mocirla, Apr.; g) Guruslău, Mai; h) Dioșod, Iunie 1937.

2. *Cercul Cultural „Decebal” Dobrin.* — Președinte: Gheorghe Ciobotaru, secretar: Alexandru Burnea, cu ședințele: a) Cioara, Nov.; b) Chilioara, Dec.; c) Bocșița, Ian.; d) Dobrin, Febr.; e) Cioara, Mart.; f) Chilioara, Apr.; g) Bocșița, Mai; h) Dobrin, Iunie 1937.

3. *Cercul cultural „Simion Bărnuțiu“ Chieșd.* — Președinte: Corneliu Fănățeanu, secretar: Ioan Mureșanu, cu ședințele: a) Chieșd, Nov.; b) Câmpia, Dec.; c) Curitău, Ian.; d) Ser, Febr.; e) Moiad, Mart.; f) Șarmășag, Apr.; g) Sighetul-Silvaniei, Mai; h) Sighet-Colonie, Iunie 1937.

4. *Cercul cultural „Mihail Eminescu“ Zălau.* — I. Președinte: P. Marian, secretar: Șaiierli Ludovic, cu ședințele: a) Borla, Nov.; b) Panic, Dec.; c) Aghireș, Ian.; d) Hereclean, Febr.; e) Badon, Mart.; f) Bocșa, Apr.; g) Aghireș, Mai; h) Fetindia, Iunie 1937.

II. Pentru cercul urban Zălau, Președinte: Revizorul școlar sau delegatul său, secretar: Em. Trușașiu.

5. *Cercul cultural „Porolissum“ Mirșid.* — Președinte: Teofil Miclea, secretar: El. Stănescu, cu ședințele: a) Crișeni, Nov.; b) Mirșid, Dec.; c) Gârceiu, Ian.; d) Brebi, Febr.; e) Crișeni, Mart.; f) Moigrad, Apr.; g) Mirșid, Mai; h) Gârceiu, Iun.

6. *Cercul cultural Racâș.* — Președinte: I. Cosma, secretar: Ecaterina Pop, cu ședințele: a) Creacș, Nov.; b) Romita, Dec.; c) Racâș, Ian.; d) Gălpăia, Febr.; e) Brusturi, Mart.; f) Bălan, Apr.; g) Chendrea, Mai; h) Racâș, Iunie 1937.

7. *Cercul cultural „Împăratul Traian“ Bogdana.* — Președinte: Petru Tulbure, secretar: Aug. Crișan, cu ședințele: a) Buciumi, Nov.; b) Răstolț, Dec.; c) Agrij, Ian.; d) Sângeorzul de Meseș, Febr.; e) Răstolțul-Deșert, Mart.; f) Bodia, Apr.; g) Bogdana-Huta, Mai 1937.

8. *Cercul cultural «Spiru Haret» Treznea.* — Președinte: Ioan Câmpeanu, secretar: Macedon Olariu, cu ședințele: a) Păușa, Nov.; b) Bozna, Dec.; c) Chichișa, Ian.; d) Treznea, Febr.; e) Unguraș, Mart.; f) Ciumărna, Apr.; g) Stâna, Mai; h) Vașcapău, Iunie 1937.

II. Cercul cultural regional Șimleul-Silvaniei

(cu 9 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a doua Duminecă a lunii.

1. *Cercul cultural «Gheorghe Lazăr» Șimleul-Silvaniei.* — I. Președinte: Gheorghe Apostol, secretar: Elis. Apostol, cu ședințele: a) Ceheiu, Nov.; b) Pereceiu, Dec.; c) Mălădia, Ian.; d) Bădăcin, Febr.; e) Ceheiu, Mart.; f) Criștelec, Apr.; g) Pereceiu, Mai; h) Mălădia, Iunie 1937.

II. Pentru cercul urban Șimleu, Președinte: Ioan Fathi, secretar: Cor. Ilieș.

2. *Cercul cultural „Andrei Mureșanu“ Halmășd.* — Președinte: Grigore Ștețiu, secretar: Iacob Luca, cu ședințele: a) Aleuș, Nov.; b) Cerișa, Dec.; c) Cosniciul de jos, Ian.; d) Halmășd, Febr.; e) Plopiș, Martie; f) Cosniciul de sus, April; g) Consniciul de jos, Mart.; h) Drighiu, Iunie 1937.

3. *Cercul cultural „Gh. Coșbuc“ Nușfalău.* — Președinte: Vasile Tomșa, secretar: Gavril Cuibuș, cu ședințele: a) Zăuan, Nov.; b) Bilghez, Dec.; c) Boghiș, Ian.; d) Ipu, Febr.; e) Nușfalău, Martie; f) Zăuan, Aprilie; g) Bilghez, Mai; h) Boghiș, Iunie 1937.

4. *Cercul cultural „N. Bălcescu“ Porț.* — Președinte: Arcadiu Schlett, secretar: Gh. Perneșiu, cu ședințele: a) Șumal, Nov.; b) Leșmir, Dec.; c) Camăr, Ian.; d) Porț, Febr.; e) Șumal, Martie; f) Camăr, April; g) Marca, Mai; h) Porț, Iunie 1927.

5. *Cercul cultural „M. Eminescu“ Lompirt.* — Președinte: Augustin Buhai, secretar: Em. Negreanu, cu ședințele: a) Doh, Nov.; b) Dumuslău, Dec.; c) Ilișiu, Ian.; d) Lompirt, Febr.; e) Giurtelec, Martie; f) Bobota, April; g) Zalnoc, Mai; h) Măeriște, Iunie 1937.

6. *Cercul cultural „V. Alexandri“ Crasna.* — Președinte: T. Hendea, secretar: Valeriu Oșianu, cu ședințele: a) Cătălușa, Nov.; b) Crasna, Dec.; c) Recea, Ian.; d) Cătălul, Febr.; e) Vârșolț, Martie; f) Huseni, April; g) Crasna, Mai; h) Recea, Iunie 1937.

7. *Cercul cultural „A. C. Cuza“ Horoat-Petenia.* — Președinte: Nicolae Căprariu, secretar: V. Buda, cu ședințele: a) Cizer, Nov.; b) Hurez, Dec.; c) Șeredeu, Ian.; d) Stârciu, Febr.; e) Horoat-Petenia, Martie; f) Boian, Aprilie; g) Pria, Mai; h) Peceiu, Iunie 1937.

8. *Cercul cultural „Andrei Mureșanu“ Sârbi.* — Președinte: Vanca V., secretar: Sfura Emil, cu ședințele: a) Sâg, Nov.; b) Ban, Dec.; c) Sârbi, Ian.; d) Mal, Februarie; e) Bănișor, Martie; f) Sâg, April; g) Ban, Mai; h) Sârbi, Iunie 1937.

9. *Cercul cultural „Ion Creangă“ Vălcăul de jos.* — Președinte: Gordan Teodor, secretar: Ioan Petrișor, cu ședințele: a) Vălcăul de sus, Nov.; b) Vălcăul de jos, Dec.; c) Subcetate Ian.; d) Fizeș, Febr.; e) Preuteasa, Martie; f) Vălcăul de sus, April; g) Lazuri, Mai; h) Iaz, Iunie 1937.

III. Cercul cultural regional Jibou (cu 12 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 3-a Duminecă a lunii.

1. *Cercul cultural „Nicolae Bălcescu“ Jibou.* — Președinte: Pop Sabin, secretar: Gh. Cristoreanu, cu ședințele: a) Cuceu, Nov.; b) Ciglean, Dec.; c) Jibou, Ian.; d) Cuceu, Februarie; e) Turbuța, Martie; f) Firminiș, Aprile; g) Poptelec, Mai; h) Jibou, Iunie 1937.

2. *Cercul cultural „Gelu“ Chechiș.* — Președinte: Gheorghe Sabou, secretar: E. Szentpéteri, cu ședințele: a) Prodănești, Nov.; b) Gălgău, Dec.; c) Chechiș, Ianuarie; d) Borza, Febr.;

e) Lupoia, Martie; f) Prodănești, Aprilie; g) Gălgău, Mai; h) Chechiș, Iunie 1937.

3. *Cercul cultural „Avram Iancu“ Tihău.* — Președinte: Aug. Maxim, secretar: Georgeta Lambrino, cu ședințele: a) Brăglez, Nov.; b) Solona, Dec.; c) Muncel, Ian.; d) Cristolțel, Febr.; e) Cristolțel, Martie; f) Tihău, April; g) Băbeni, Mai; h) Surduc, Iunie 1937.

4. *Cercul cultural „Aug. Bunea“ Someșodorheiu.* — Președinte: G. Savu-Șoimuș, secretar: Rozalia Savu, cu ședințele: a) Bârsa, Nov.; b) Domnin, Dec.; c) Inău, Ian.; d) Aluniș, Febr.; e) Șoimuș, Martie; f) Domnin, Aprilie; g) Someșodorheiu, Mai 1937.

5. *Cercul cultural „Vasile Hosu“ Năpradea.* -- Președinte: P. Dimitriu, secretar: Aurel Pop, cu ședințele: a) Rona, Nov.; b) Traniș, Dec.; c) Năpradea, Ian.; d) Husia, Februarie; e) Someș-guruslău, Martie; f) Vădurele, Aprilie; g) Cheud, Mai; h) Năpradea, Iunie 1937.

6. *Cercul cultural „Gh. Șimonca“ Ariniș.* — Președinte: Eugen Șimonca, secretar: Pavel Timoc, cu ședințele: a) Urmeniș, Nov.; b) Asuajul de jos, Dec.; c) Asuajul de sus, Ian.; d) Bârsăul de sus, Febr.; e) Ariniș, Martie; f) Asuajul de jos, Aprilie; g) Urmeniș, Mai; h) Asuajul de sus, Iunie 1937.

7. *Cercul cultural „Ioan Ciulea“ Seliște.* — Președinte: Ilie Marinca, secretar: Martin Popescu, cu ședințele: a) Băița, Nov.; b) Stremț, Dec.; c) Seliște, Ian.; d) Odești, Febr.; e) Tămășești, Martie; f) Băița, Aprilie; g) Stremț, Mai; h) Seliște, Iunie 1937.

8. *Cercul cultural „Ioan Chira“ Băsești.* — Președinte: N. Oșianu, secretar: V. Robu, cu ședințele: a) Orțița, Nov.; b) Oarța de jos, Dec.; c) Motiș, Ian.; d) Oarța de sus, Febr.; e) Motiș, Martie; f) Băsești, Aprilie; g) Oarța de jos, Mai; h) Motiș, Iunie 1937.

9. *Cercul cultural „Gh. Pop de Băsești“ Cehul-Silvaniei.* — Președinte: V. Fălăuș, secretar: Ioan Lazar, cu ședințele: a) Horoat, Nov.; b) Benesat, Dec.; c) Biușa, Ian.; d) Ulciug, Februarie; e) Nadișul, Martie; f) Cehul-Silvaniei, Aprilie; g) Benesat, Mai; h) Biușa, Iunie 1937.

10. *Cercul cultural „Avram Fogaș“ Sălățiș.* — Președinte: T. Jugariu, secretar: C. David, cu ședințele: a) Leleiu, Nov.; b) Bulgari, Dec.; c) Sălățiș, Ian.; d) Bulgari, Februarie; e) Noțig, Martie; f) Giurtelecul-Hododului, Aprilie; g) Leleiu, Mai; h) Sălățiș, Iunie 1937.

11. *Cercul cultural „Iuliu Bran“ Mânău.* — Președinte: P. Târția, secretar: Ștefan Dulfu, cu ședințele: a) Sălsig, Nov.; b) Tohat, Dec.; c) Gărdani, Ian.; d) Bârsăul de jos, Febr.;

e) Mânău, Martie; f) Sălsig, Aprilie; g) Tohat, Mai; h) Gărdani, Iunie 1937.

12. *Cercul cultural „Petru Dulfu“ Ulmeni.* — Președinte: A. Gavriș, secretar: Șt. Setel, cu ședințele: a) Țicău, Nov.; b) Uilac, Dec.; c) Ulmeni, Ianuarie; d) Arduzel, Februarie; e) Chelința, Martie; f) Țicău, Aprilie; g) Uilac, Mai; h) Ulmeni, Iunie 1937.

IV. Cercul cultural regional Tășnad.

(cu 9 cercuri mici)

1. *Cercul cultural „Dr. Ioan Nichita“ Tășnad.* — Președinte: Ioan Filip, secretar: V. Onac, cu ședințele: a) Blaja, Nov.; b) Cean, Dec.; c) Tășnadul-nou, Ian.; d) Cehăluțiu, Febr.; e) Moarabanfi, Martie; f) Cehal, April; g) Orbău, Mai; h) Tășnad, Iunie, 1937.

2. *Cercul cultural „Teodor Mureșanu“ Boian.* — Președinte: Gh. Chioreanu, secretar: T. Sonea, cu ședințele: a) Boianul-Mare, Nov.; b) Pățal, Dec.; c) Pățalușa, Ian.; d) Reghea, Feb.; e) Boian-Huta, Mart.; f) Păgaia, Apr.; g) Boianul-Mare, Mai; h) Pățal, Iunie 1937.

3. *Cercul cultural „I. Agârbiceanu“ Santău.* — Președinte: Petru Marchiș, secretar: G. Moigrădeanu, cu ședințele: a) Boian, Nov.; b) Santău, Dec.; c) Săuca, Ian.; d) Hotoan, Februarie; e) Silvaș, Martie; f) Sudurău, April; g) Santău, Mai h) Săuca, Iunie 1937.

4. *Cercul cultural „Gregoriu Maior“ Sărăuad.* — Președinte: Vasile Radu, secretar: Cornelia Lupu, cu ședințele: a) Chegea, Nov.; b) Sărăuad, Dec.; c) Sărăuad-Cătun, Ian.; d) Săcășeni Februarie; e) Cig, Martie; f) Chegea, Aprilie; g) Sărăuad, Mai; h) Orbou, Iunie 1937.

5. *Cercul cultural „Dr. Ioan Rațiu“ Căuș.* — Președinte: D. Șimonca, secretar: Vasile Părău, cu ședințele: a) Ghirolt, Nov.; b) Căuș, Dec.; c) Sâncraiu, Ian.; d) Ghirolt, Februarie; e) Mecențiu, Martie; f) Colonia Rădulești, Aprilie; g) Căuș, Mai; h) Sâncrai, Iunie 1937.

6. *Cercul cultural „M. Eminescu“ Chereușa.* — Președinte: Nicolaie Corăciu, secretar: Aug. Ardeleanu, cu ședințele: a) Becheni, Nov.; b) Pirul-Nou, Dec.; c) Sărvăzel, Ian.; d) Pir, Febr.; e) Chereușa, Martie; f) Sărvăzel, Aprilie; g) Becheni, Mai; h) Pirul-Nou, Iunie 1937.

7. *Cercul cultural „Andrei Cosma“ Supurul de jos.* — Președinte: Traian Cionfi, secretar: Cosma Andreiu, cu ședințele: a) Supurul de jos, Nov.; b) Derșida, Dec.; c) Racova, Ian.; d) Hurez, Februarie; e) Supurul de sus, Martie; f) Dobra, April; g) Giorocuta, Mai; h) Supurul de jos, Iunie 1937.

8. *Cercul cultural „Eroii din Hodod“ Hodod.* — Președinte: Simion Gudea, secretar: Petru Grofu, cu ședințele: a) Corni, Nov.; b) Nadișul-Hododului, Dec.; c) Hodod, Ian.; d) Bicăz, Februarie; e) Ciuta, Martie; f) Corund, Aprilie; g) Babța, Mai; h) Hodod, Iunie 1937.

9. *Cercul cultural „Mihai Pavel“ Unimăt.* — Președinte: A. Precup, secretar: Viorica Iuhas, cu ședințele: a) Unimăt, Nov.; b) Acâș, Dec.; c) Țeghea, Ian.; d) Mihăeni, Febr.; e) Satumic, Martie; f) Acâș, Aprilie; g) Țeghea, Mai; h) Mihăeni, Iunie 1937.

V. *Cercul cultural regional Carei* (cu 6 cercuri mici)

Ședințele se vor ține în a 4-a, resp. a 5-a Duminică a lunii.

1. *Cercul cultural »Alexandru Vlahuță« Carei.* — Președinte: Ion Silaghi, secretar: I. Achim, cu ședințele: a) Urziceni-Pădure, Nov.; b) Lucăceni, Dec.; c) Tiream, Ian.; d) Urziceni, Februarie; e) Căpleni, Martie; f) Bervenii, Aprilie; g) Cămin, Mai; h) Foenii, Iunie 1937.

II. Pentru cerc. urb. Carei și Colonia Clara și Ianculești. Președinte: I. Știrbu, secretar: Iuliu Fabian.

2. *Cercul cultural „Vasile Lucaciu“ Sânmiclăuș.* — Președinte: I. Rațiu, secretar: D. Șimonca, cu ședințele: a) Ferma Doba, Nov.; b) Ghilvaciu, Dec.; c) Domănești, Ianuarie; d) Mofținul-Mic, Febr.; e) Mofținul-Mare, Martie; f) Ghenciu, April; g) Sânmiclăuș, Mai; h) Domănești, Iunie 1937.

3. *Cercul cultural „Tudor Vladimirescu“ Sanislău.* — Președinte: Stefan Șestac, secretar: I. Turdeanu, cu ședințele: a) Pișcolt, Nov.; b) Marna, Dec.; c) Scărișoara-Nouă, Ian.; d) Resighea, Febr.; e) Sanislău, Martie; f) Coruia, Aprilie; g) Ciumești, Mai; h) Pișcolt, Iunie 1937.

4. *Cercul cultural „Gheorghe Barițiu“ Vezendiu.* — Președinte: Gh. Vereș, secretar: Nicolae Pop, cu ședințele: a) Irina, Nov.; b) Dindești-Mari, Dec.; c) Dindești-Mici, Ian.; d) Petrești, Februarie; e) Portița, Martie; f) Vezendiu, Aprilie; g) Dindești-Mari, Mai; h) Dindești-Mici, Iunie 1937.

5. *Cercul cultural „Ioan Vancea“ Vășad* — Președinte: Ambroziu Sabo, secretar: Eleonora Chișu, cu ședințele: a) Andrid, Nov.; b) Tarcea, Dec.; c) Vășad, Ian.; d) Curtuiușeni, Febr.; e) Otomani, Martie; f) Vășad, Apr.; g) Sălacea, Mai; h) Galoș-Petreu, Iunie 1937.

6. *Cercul cultural „Timoteiu Cipariu“ Valea lui Mihai.* — Președinte: Augustin Pop, secretar: Luca Pop, cu ședințele: a) Cheniz, Nov.; b) Valea lui Mihai, Dec.; c) Șilindru, Ian.; d) Șimian, Febr.; e) Adoni, Martie; f) Cheșereu, April; g) Cheniz, Mai; h) Șilindru, Iunie 1937.

B) Programul ședințelor cercurilor culturale mici

I. Cercurile culturale aparținătoare cercurilor culturale regionale: Zălau, Șimleu și Jibou

a) Ședințele intime:

Luna Noembrie 1936. — 1. Lecție practică: Obiectul: Compunerea la cl. VII. Subiectul: Compunere liberă: «Cum am sărbătorit, în cadrul școlii, ziua numelui M. S. Marele Voievod Mihai, moștenitorul tronului?» (8 Nov.) 2. Critica lecției. 3. Conferință: Mijloacele cele mai eficace pentru asigurarea bunei frecvențe.

Luna Decembrie 1936. — 1. Lecție practică: Obiectul: Gramatica la cl. II. Subiectul: «Exerciții de ruperea cuvintelor în silabe la finele rândurilor». 2. Critica lecției. 3. Conferință: Colaborarea școlii cu biserica.

Luna Ianuarie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Geografia la cl. III. Subiectul: Localitățile istorice din provincia noastră. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Organizarea fizică a tineretului în cadrul O. E. T. R. Străjeria.

Luna Februarie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Istoria la cl. VII. Subiectul: «Insemnătatea național-istorică a zilei de 24 Ianuarie». 2. Critica lecției. 3. Conferință: Organizarea unei ore de șezătoare cu elevii.

Luna Martie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Aritmetica la cl. IV. Subiectul: Rezolvarea unei probleme cu caracter practic. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Funcționarea bună a cooperativelor școlare.

Luna Aprilie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Științele naturale la cl. V—VII. Subiectul: Plantarea și altoirea pomilor. (Școala respectivă se va îngriji ca în aplicare să se poată planta și altoi 2 pomi în grădina școlară.) 2. Critica lecției. 3. Conferință: Injgheberia bibliotecii școlare.

Luna Mai 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Științele naturale la cl. V—VII. Subiectul: Plantarea și recoltarea plantelor medicinale. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Individualitate—Personalitate (Șc. creiatoare), de I. I. Gabrea, recenzie.

b) Ședințele publice:

Programe scurte cu elevii, constând din monoloage, dialoge, poezii, coruri pe 2–3 voci și dansuri naționale.

Tot din acest program va face parte și expunerea tuturor obiectelor ce se lucrează de către elevi la obiectul «Lucru manual» într'o sală de clasă, care se va vizita de către părinții elevilor, la sfârșitul ședinței.

Luna	Noembrie	1936.	Conf.:	«Farmacia populară».
«	Decembrie	1936	«	«Patriotismul săteanului român».
«	Ianuarie	1937	«	«Pericolul sectelor».
«	Februarie	1937	«	«Infrumusețarea comunelor».
«	Martie	1937	«	«Antirevizionismul».
«	Aprilie	1937	«	«Educația tineretului».
«	Maiu	1937	«	«Combaterea luxului».

II. Cercurile culturale aparținătoare cercurilor culturale regionale Carei și Tășnad

a) Ședințele intime:

Luna Noembrie, Decembrie 1936 și Ianuarie 1937 acelaș program ca și la No. I.

Luna Februarie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Compunerea la cl. VII. Subiectul: Compunere liberă: «Insemnătatea zilei de 24 Ianuarie». 2 Critica lecției. 3. Conferință: Realizările practice ale școalei active în școala primară.

Luna Martie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Gramatica la cl. IV. Subiectul: Analiză orală: Sintaxă. Cunoașterea propozițiilor din frază cu ajutorul verbelor predicative. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Rolul dexterităților în școala primară.

Luna Aprilie 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Scrisetă la cl. I. Subiectul: Deprinderea literelor compuse: ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Buna funcționare a cooperativelor școlare.

Luna Mai 1937. — 1. Lecție practică: Obiectul: Istoria la cl. VI. Subiectul: Războiul pentru întregirea neamului. 2. Critica lecției. 3. Conferință: Excursiunile școlare.

b) Ședințele publice:

Programe scurte cu elevii, constând din monoloage, dialoge, poezii, coruri pe 2—3 voci și dansuri naționale.

Tot din acest program va face parte și expunerea tuturor obiectelor ce se lucrează de către elevi la obiectul «Lucru manual» într'o sală de clasă, care se va vizita de către părinții elevilor, la sfârșitul ședinței.

Luna	Noembrie	1936	Conf.	«Intrebuințarea solului nisip sbură-
«	Decembrie	1936	«	«Antirevizionismul» [tor».
«	Ianuarie	1937	«	«Folosul asigurărilor animalelor
«	Februarie	1937	«	«Pericolul comunist». [de casă».
«	Martie	1937	«	«De ce se opresc târgurile și isla- [zurile comunale».
«	Aprilie	1937	«	«Societ. de ajutor reciproc mutual».
«	Maiu	1937	«	«Valorific. produselor economice».

Notă: După terminarea programului dnei Președinți vor aduna toate conferințele prelucrate pe cari le vor revedea, urmând ca conferința cea mai bună să se înainteze deodată cu procesele-verbale.

În luna Iunie, în locul ședinței, se va organiza într-o Duminică, cu timp favorabil, o excursie școlară câmpenească cu școlarele din jurul comunei indicată în itinerar.

Nr. 4710—1936. **Acțiunea întreprinsă de Comitetul Lactologic.** Comunicăm în copie ord. Nr. 147.439—1936, spre știre și conformare: Domnule Revizor Școlar, Ca urmare ordinului nostru Nr. 179207—1935, vă facem cunoscut, că Ministerul a hotărât ca învățătorii dela școlile din județ, să ia parte activă la acțiunea întreprinsă de comitetul Lactologic depe lângă Facultatea de medicină din Iași de sub conducerea dlui Profesor Dr. Ștefan Gracoski Decanul al acelei Facultăți și dlui Profesor Dr. Bălțeanu, directorul institutului de igienă, cu privire la dezvoltarea fiziologică a tineretului școlar și la înființarea lăptăriilor școlare în întreaga țară. Comitetul Lactologic își desfășoară activitatea prin conferințe și demonstrațiuni cinematografice prin delegatul celui Comitet dlui Th. Popovici și vă rugăm să i se dea tot concursul, binevoind a cunoaște, că acolo unde se va simți nevoie se vor suspenda cursurile cel puțin 2 ore. Comunicați celor în drept. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, Subdirector, Teodorescu.

Nr. 5133—1936. **Inspectarea Comitetelor Școlare.** Comunicăm în copie ord. Nr. 360 - 1936, al dlui Inspector școlar D. Mărgineanu, spre știre: Domnule Revizor, În baza ordinului Onor. Minister Nr. 60397--1936, având datoria să inspectez toate Comitetele școlare, inclusiv cele județene și comunale și întreaga activitate școlară, raportând Ministerului tot ce se constată la acele Comitete, Vă rog să binevoiți a lua act și a comunica celor în drept. Insp. școlar, D. Mărgineanu.

No. 5073—1936. **Rabatul cărților să se depună la Banca Națională.** Onor. Minister cu ord. Nr. 182.450—1936, dispune ca să se ia măsuri urgente ca sumele provenite din rabatul cărților să se depună imediat la Banca Națională, fiind nevoie să se dea ajutoare copiilor săraci. Directorii șc. sunt direct răspunzători de executare. Rabatul cărților procurate prin Bancă se va depune la Banca Națională într'o sumă globală de către Bancă. Școlarele cari nu au procurat cărțile prin Bancă, vor înainta imediat Rev. șc. tablou despre sumele depuse la Banca Națională. p. Ministru, Al. Voinescu. p. Dir. general, Teodorescu.

No. 4999—1936, **Cerc. Cult. a învă. dela școlarele de copii mici.** Comunicăm în cele ce urmează ord. Nr. 15.170—

1936, al Onor. Serviciul Local de Învățământ Oradea, spre știre și conformare: Domnule Revizor, Ținând seama că rolul cercurilor culturale este în primul rând pregătirea și perfecționarea membrilor corpului didactic și cum problemele ce se pun conducătoarelor dela școlile de copii mici sunt cu totul deosebite de ale școlii primare, Vă rugăm a lua măsuri ca în localitățile unde sunt cel puțin opt conducătoare să formeze un cerc aparte de al învățătorilor dela școlile primare. În sendința de constituire vor întocmi programul de lucru cu problemele specifice acestor fel de școli pe cari îl vor supune aprobării D-voastre. Inspector șef, D. Marinescu. Șeful secției, P. Hrițiu. În legătură cu aceasta, fixăm centrele și președintele lor, după cum urmează 1. Cerc. Cult. Nr. I. cu conducătoarele: din plasa Zălau, Cehul-Silvaniei și Jibou, președintă Alexandrina Halas. 2. Cerc. Cult. Nr. II. cu conducătoarele: din plasa Șimleu și Crasna, președintă Eugenia Ungur. 3. Cerc. Cult. Nr. III. cu conducătoarele: din plasa Tășnad și Supur, președintă Maria Curea. 4. Cerc. Cult. Nr. IV. cu conducătoarele: dela șc. Nr. 1, 2 și 3 Carei, Cămin, Căpleni, Domănești, Moftinul-Mic, Moftinul-Mare și Urziceni, președintă Elena N. Oșianu. 5. Cerc. Cult. Nr. V. cu conducătoarele: Carei Nr. 4, Foeni, Ghenciu, Ciumești, Petrești, Sanislău și Tîream, președintă Ana Șimonca. 6. Cerc. Cult. Nr. VI. cu conducătoarele: din plasa Valea lui Mihai, președintă Maria Popa. Activitatea acestor cercuri va începe cu luna Noemvrie a. c. În prima ședință, la care vor fi convocate toate conducătoarele aparținătoare, de către președintă și care va avea loc în ultima Duminică din această lună, la școlile președintelor, se va fixa itinerarele și programul ședințelor, pentru întregul an școlar. Un exemplar din procesul-verbal ce se va dresa cu această ocazie se va înainta în termen de 3 zile Revizoratului școlar. Întrucât problemele ce se pun conducătoarelor dela școlile de copii mici sunt cu totul deosebite de ale școlii primare, lăsăm toată libertatea de acțiune acestor cercuri în ceea ce privește aranjarea programelor, fixarea conferințelor precum și a itinerarului.

Revizor școlar, D. ILEA.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

1. Articolele intrate la redacție și nepublicate încă se vor publica în nrii viitori.

2. David - Blaj. Vă mulțumim pentru promisiunile de colaborare. Primim orice din domeniul preocupărilor noastre. Revista și broșura cerută vi le trimitem gratis. — Sănătate!